Rahoitusmarkkinaosasto
Erityisasiantuntija Antti Makkonen

10.2.2021

Julkinen

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitos- sekä elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi HE 171/2020 vp.

Valtiovarainministeriön vastineen täydennys ns. pankkipaketin täytäntöönpanoa koskevasta hallituksen esityksestä

Otsikkoasiaan liittyvän, 17.11.2020 annetun vastineen täydennyksenä valtiovarainministeriö lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Sijoituspalveluyrityksiä koskeva siirtymäsäännös

Valtiovarainministeriö ehdotti vastineessaan (s. 13–14), että talousvaliokunta lisäisi 1. lakiehdotuksen (laki luottolaitostoiminnasta annetun muuttamisesta) voimaantulosäännöksen viimeiseksi momentiksi säännöksen, jonka mukaan eräitä ehdotettavia luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin sisällytettäviä tai siitä muutettavia säännöksiä sovellettaisiin sijoituspalveluyrityksiin vasta 1.7.2021 alkaen. Perusteena tälle oli kaavailtu luottolaitosdirektiivin muutos sekä sijoituspalveluyritysten sääntelyyn liittyvät tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat.

Poliittinen sopu luottolaitosdirektiivin muutoksen sisällöstä on sittemmin saavutettu 16.12.2020[1]. Tämän hetkinen aikataulu on, että direktiivin muutokset hyväksyttäisiin lopullisesti muodollisesti helmikuun aikana, ja direktiivin muutos tulisi voimaan pian tämän jälkeen.

Täsmennysehdotukset 1. lakiehdotukseen

Valtiovarainministeriö ehdottaa, että 1. lakiehdotukseen (laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta) sisältyviä 11 luvun 6 a ja 6 b §:ää täsmennetään seuraavalla tavalla (muutokset lihavoituna).

Ehdotetun 6 a §:n 1 momentin 1 kohta tulisi kuulua seuraavasti:

1) luottolaitoksen toimintaan kohdistuu sellaisia riskejä tai riskitekijöitä, joiden kattamiseksi ***luottolaitoksen omien varojen vaatimus on riittämätön*** *6 b §:ssä tarkoitetulla tavalla;*

[1] https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/12/16/capital-markets-recovery-package-council-confirms-targeted-amendments-to-eu-capital-market-rules/

Ehdotettu 6 b § tulisi kuulua seuraavasti:

*Luottolaitoksen **omien varojen vaatimusta** on pidettävä riittämättömänä 6 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla, jos Finanssivalvonta arvioi, että:*
*1) **se ei** riittävällä tavalla kata niitä riskejä ja riskitekijöitä, joista säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksen kolmannessa, neljännessä ja seitsemännessä osassa sekä yleisestä arvopaperistamista koskevasta kehyksestä ja erityisestä kehyksestä yksinkertaiselle, läpinäkyvälle ja standardoidulle arvopaperistamiselle sekä direktiivien 2009/65/EY, 2009/138/EY ja 2011/61/EU ja asetusten (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/2402 2 luvussa; tai*
2) jotain olennaista riskiä tai riskitekijää ei ole lainkaan katettu.
*Finanssivalvonnan on omien varojen **vaatimuksen** riittävyyttä arvioidessaan otettava huomioon oma arvionsa luottolaitoksen sisäisen pääoman riittävyyttä koskevasta arviosta.*

Yllä mainittuja 1. lakiehdotukseen sisältyviä 11 luvun 6 a ja 6 b §:ää on syytä tarkentaa sen varalta, että säännöksiä lukemalla ei saa väärää käsitystä säännösten sisällöstä. Molemmissa pykälissä on tarkoitus säätää harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen asettamisesta, jos *omien varojen vaatimus* on riittämätön. Harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen tarkoituksena on nimenomaan se, että luottolaitokselle asetetaan lisäpääomavaatimus, jos muut lisäpääomavaatimukset eivät riitä kattamaan luottolaitoksen toiminnasta aiheutuvia riskejä. Arvioinnin kohteena ei siten ole luottolaitoksen omat varat kokonaisuutena, vaan se, onko omien varojen vaatimus ilman harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen asettamista riittävä. Ehdotettu muutos varmistaisi myös sen, että säännös saatetaan kansallisesti luottolaitosdirektiivin uuden 104a artiklan näkökulmasta.

Valtiovarainministeriö on kuullut sekä Finanssivalvontaa että Finanssiala ry:tä edellä todetun täsmennyksen ehdottamisesta lain eduskuntakäsittelyn yhteydessä. Kumpikin taho ovat tässä yhteydessä ilmoittaneet, että heillä ei ole huomauttamista säännösten täsmentämisestä edellä kuvatulla tavalla.

Lisäksi valtiovarainministeriö ehdottaa, että 1. lakiehdotuksen 8 luvun 1 §:n 6 momentti (*Tämän luvun 14 §:ää sovelletaan palkitsemiseen vain valtion vakuusrahastosta annetussa laissa tarkoitettua valtion tukea saavassa luottolaitoksessa.*) poistettaisiin sen vuoksi, että valtion vakuusrahastosta annettu laki on kumottu. Momentissa viitattu 8 luvun 14 § on tarpeen jättää voimaan luottolaitosdirektiivin 93 artiklan voimaansaattamiseksi. 1. lakiehdotuksen mukainen muutettava 8 luvun 1 § tulisi siten kuulua seuraavasti:

1 §
Säännösten soveltaminen

Tämän luvun säännöksiä sovellettaessa on otettava huomioon luottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän koko, oikeudellinen ja hallinnollinen rakenne sekä toiminnan laatu, laajuus ja monimuotoisuus sekä kunkin palkkionsaajan tehtävät ja vastuut.
Tämän luvun 11 ja 12 §:ää sovelletaan ainoastaan sellaisia henkilöitä koskeviin palkitsemisjärjestelmiin, joiden ammatillisella toiminnalla on olennainen vaikutus luottolaitoksen riskiasemaan. Tällaisia henkilöitä ovat ainakin:
1) luottolaitoksen johtoon kuuluva henkilö;
2) henkilö, joka on johtotehtävässä 6 §:ssä tarkoitetussa luottolaitoksen sisäisessä valvontatoiminnossa tai luottolaitoksen kannalta merkittävässä liiketoimintayksikössä;
3) muu kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu luottolaitoksen liiketoimintayksikössä työskentelevä henkilö, jonka ammatillisella toiminnalla on olennainen vaikutus liiketoimin-

tayksikön riskiasemaan ja jonka palkkioiden kokonaismäärä on vähintään 500 000 euroa vuodessa ja vähintään 1 kohdassa tarkoitetun henkilön keskimääräisen palkkion kokonaismäärä.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuista sellaisista henkilöistä, joiden ammatillisella toiminnalla on olennainen vaikutus luottolaitoksen riskiasemaan, säädetään lisäksi tarkemmin Euroopan komission asetuksella tai päätöksellä annetuissa teknisissä standardeissa.

Tämän luvun 11 ja 12 §:n säännöksiä ei sovelleta:

1) luottolaitokseen, joka ei ole EU:n vakavaraisuusasetuksen 4 artiklan 1 kohdan 146 alakohdassa tarkoitettu suuri laitos ja jonka keskimääräinen tase on enintään viisi miljardia euroa laskettuna kuluvaa tilikautta edeltävien neljän tilikauden keskiarvona; tai

2) sellaiseen palkkionsaajaan, jonka muuttuvat palkkiot vuositasolla ovat enintään 50 000 euroa ja muodostavat enintään kolmasosan vuotuisista yhteenlasketuista palkkioista.

Luottolaitoksen on ylläpidettävä luetteloa 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Mitä tämän luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään yhtiökokouksesta, sovelletaan myös muuhun luottolaitoksessa ylintä päätösvaltaa käyttävään toimielimeen ja sen jäseneen.

Jos luottolaitoksella on hallintoneuvosto, tässä luvussa säädetyistä hallituksen tehtävistä vastaa hallintoneuvosto siinä laajuudessa kuin hallintoneuvostolle on yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaan annettu hallitukselle kuuluvia tehtäviä.

Täsmennysehdotukset 2. lakiehdotukseen (laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain muuttamisesta)

Ehdotettu 1 luvun 4 §:n 1 momentin uusi 5 kohta ei ole tarpeellinen, koska vastaava määritelmä jo sisältyy voimassa olevan lain 1 luvun 1 §:n 4 momenttiin.

Ehdotetun 4 luvun 5 §:n 4 momentin 3 kohtaan sisältyvän säännösviittauksen on tarkoitus viitata nimenomaan saman momentin 2 kohtaan. Kohdan on tarkoitus kuulua seuraavalla tavalla (lisäys lihavoituna):

*3) **tämän momentin** 2 kohdassa tarkoitetun tytäryrityksen kaatuminen luo riskin kriisinratkaisun kohteena olevan ryhmän kannalta; ja*

Ehdotetussa 6 luvun 3 §:n 3 momentissa tulisi käyttää termin ”pääoma” sijasta termiä ”oma pääoma”. Momentin olisi tarkoitus kuulua seuraavasti (lisäys lihavoituna):

*Viraston on päätettävä 1 §:n 1 momentin mukaisista toimenpiteistä samanaikaisesti emoyritykselle sekä kriisinratkaisun kohteena olevalle yhteisölle, jos jälkimmäinen on ostanut hyväksyttävät velat, **omaan** pääomaan luettavat erät tai muut tase-erät muiden kriisinratkaisun kohteena olevaan ryhmään kuuluvien yhteisöjen välityksellä. Tappiot on tällöin siirrettävä kriisinratkaisun kohteena olevalle yhteisölle.*

Ehdotetun 8 luvun 7 a §:n 1 momentin 2 kohdan b alakohtaan sisältyvän säännösviittauksen tulisi viitata saman kohdan a alakohtaan. Mainittu 2 kohta tulisikin kuulua seuraavasti (lisäys lihavoituna):

2) vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa käytettävän vastuiden kokonaismäärään pohjautuvasta vaatimuksesta, joka on summa:

a) katettavien tappioiden määrästä, joka vastaa laitoksen EU:n vakavaraisuusasetuksen 92 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettua vähimmäisomavaraisuusasteen vaatimusta; ja

*b) sellaisesta pääomapohjan vahvistamiseen tarvittavasta määrästä, että laitos voi kriisinratkaisun, velkojen arvonalentamisen tai muuntamisen jälkeen täyttää **tämän kohdan** a alakohdassa tarkoitetun vaatimuksen.*

Ehdotetun 8 luvun 7 a §:n 4 momentissa tulee viitata nimenomaan saman pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohtiin. Momentin tulisi kuulua seuraavasti (lisäys lihavoituna):

Kriisinratkaisun kohteena olevien yhteisöjen on täytettävä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetyt vaatimukset konsolidoidulla tasolla. Virasto päättää, mille kriisinratkaisun kohteena olevaan ryhmään kuuluville yhteisöille asetetaan vähimmäisvaatimus sen varmistamiseksi, että koko ryhmä noudattaa vaatimusta ryhmän tasolla, ja miten niiden tulee kriisinratkaisusuunnitelman mukaisesti täyttää vaatimus. Jos tämän harkinnan jälkeen jollekin kriisinratkaisun kohteena olevalle yhteisölle ei aseteta 1 momentissa, 7 d §:n 1 ja 2 momentissa tai 7 b §:n 1 momentissa säädettyä vaatimusta konsolidoidulla tasolla, sen tulee täyttää ***tämän pykälän*** *1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetty vähimmäisvaatimus yksittäisenä laitoksena.*

Ehdotetun 8 luvun 7 b §:n 6 momentissa tulisi viitata nimenomaan saman pykälän 5 momentin 1 ja 2 kohtiin. Momentin tulisi kuulua seuraavalla tavalla (lisäys lihavoituna):

Viraston on ***tämän pykälän*** *5 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetyn edellytyksen täyttymistä arvioidessaan otettava huomioon vaikutus yhteisön liiketoimintamalliin.*

Ehdotetun 8 luvun 9 §:n 3 momentin 2 kohdassa tulisi viitata samaan lakiin. Kohdan tulisi siten kuulua seuraavalla tavalla:

2) sen arvioiminen, onko laitos ***tämän lain*** *4 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla kykenemätön tai todennäköisesti kykenemätön jatkamaan toimintaansa.*

Ehdotetun 12 luvun 13 §:n 5 momentissa tulisi käyttää termiä ”laitos” termin ”luottolaitos” sijasta. Momentin tulisi kuulua seuraavalla tavalla (muutos lihavoituna):

Edellä 3 momentissa tarkoitettuina voitonjakokelpoisina varoina pidetään sellaista edellisen ja kuluvan tilikauden voittoa, jota ei ole laskettu ydinpääomaan kuuluvaksi eräksi ja josta on vähennetty laskennallinen verovelka sillä olettamalla, että ***laitos*** *ei lainkaan jaa osinkoa tai toteuta muuta varojenjakoa.*

Ehdotetun 12 luvun 13 §:n 9 momentin 2 kohdassa tulisi viitata nimenomaan saman momentin 1 kohtaan. Kohdan tulisi kuulua seuraavalla tavalla (lisäys lihavoituna):

2) ***tämän momentin*** *1 kohdassa tarkoitettu häiriö johtaa laitoksen omien varojen ja hyväksyttävien velkojen rahoitusvälineiden hintojen epävakauden lisääntymiseen tai laitoksen lisääntyneisiin kuluihin sekä markkinoiden sulkeutumiseen kokonaan tai osittain, mikä estää laitosta laskemasta liikkeeseen markkinoille tällaisia rahoitusvälineitä;*